

OM azonosító: 031790

A
TARJÁNI NÉMET NEMZETISÉGI ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezető	5
2. Helyzetelemzés	6
2.1. Az intézmény adatai	6
2.2. Alaptevékenység, az intézmény feladatai	6
2.3. Intézményi adatok	6
2.4. Földrajzi helyzetjellemzők	7
2.5. Az óvoda története, jellemzői	7
3. Gyermekkép, óvodakép	8
4. Óvodai nevelésünk alapelvei, céljai	9
5. Óvodai nevelésünk feladatai	11
5.1. Általános feladatok	11
5.2. Egészséges életmód alakítása, - egészségfejlesztési program	11
5.2.1. Egészséges életmódra nevelés feladatai	12
5.2.2. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	13
5.3. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	18
5.4. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	19
6. Sajátos feladataink	21
6.1. Gyermekvédelem	22
6.2. Esélyegyenlőség	25
6.3. Az iskolai potenciális tanulási zavarok prevenciója	26
6.4. Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése	27
6.5. Nemzetiségi feladatok	28
7. Az óvodai élet megszervezésének elvei	30
7.1. Az óvoda személyi feltételei	30
7.2. Az óvoda tárgyi feltételei	30
7.3. Az óvodai élet megszervezése	31
7.4. A csoportok szervezése	32
8. Az óvoda kapcsolatai	33
8.1. Az óvoda és a család kapcsolata	33
8.2. Az óvoda és az iskola kapcsolata	35

8.3. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata	35
8.4. Az óvoda egyéb kapcsolatai	36
9. Ünnepek, rendezvények, hagyományőrzés	37
10. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai ..	39
10.1. Játék	39
10.2. A tevékenységen megvalósuló tanulás	42
10.3. Verselés, mesélés	44
10.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	45
10.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	47
10.6. Mozgás	49
10.7. A külső világ tevékeny megismerése	51
10.8. Munka jellegű tevékenységek	54
11. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	55
11.1. A fejlődés jellemzői	55
11.2. A gyerekek fejlődésének követése, elemzése	57
11.3. Az értékelés formái	59
12. Az iskolába való beíratás feltételei	60
Záró rendelkezések	61
Záradék	

***„ HA A GYEREKEK BIZTONSÁGBAN ÉRZIK MAGUKAT,
MEGTANULNAK HINNI.
HA A GYEREKEK HITELESEN ÉLNEK,
MEGTANULJÁK MIT JELENT SZERETNI.
HA A GYEREKEK ELFOGADVA ÉS BARÁTSÁGBAN ÉLNEK,
MEGTANULJÁK MEGKERESNI A SZERETETET A VILÁGBAN. „***

DOROTHY LAW HOLTZ

1. Bevezető

Nevelési programunk célja, hogy „Az óvodai nevelés országos alapprogramjában” foglaltak teljesítésével gondoskodjunk az óvodáskorú gyermekek szükségleteinek kielégítéséről, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásáról, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásáról, megerősítéséről.

Az óvodáskorú gyermekek képességei és teljesítményei ismeretében olyan differenciált programokat nyújtunk, melyek hozzájárulnak a gyermekek egészséges fejlődéséhez és lehetőséget biztosítanak minden gyermek számára (vallási, migráns, nemzetiségi, társadalmi, nemek hovatartozás figyelembevételével) az esélyegyenlőségre.

Nevelőmunkánk során mindent megteszünk annak érdekében, hogy gyermekeink lelkiileg, testileg és szellemileg éretten alkalmassá váljanak az iskolai életre

Az óvodapedagógusnak az innovatív pedagógiai munkára kell törekednie és úgy közvetítenie kultúránkat, hogy ezáltal az óvodás gyermekek érzelmileg, szociálisan és értelmileg gazdagodjanak, képességeik kibontakozhassanak. Ismernie kell a módját, és vállalnia azt a felelősséget, hogy úgy vezesse el a gyermeket az óvoda-iskola átmenet küszöbéig, hogy a gyermek új feladatokra felkészült, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonásokkal rendelkezik, és eközben boldog gyermekkorát is megőrizhesse!

Jövőkép

Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet; biztonságot, vidámságot adó béke szigete lenne, ahol a gyermekek napjuk nagy részét örömmel, boldogan önfeledt játékkal tölthetnék, kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvónők irányításával.

Törvényi hivatkozás

Megváltozott, átrendeződött világunkban, napjaink igényeinek megfelelően új értékek születnek. Ezen értékek megalapozásához és a mindennapi életünkbe való beépüléshez megfelelő törvényi háttér szükséges.

Ezért a törvényhozás az alábbi új törvényeket, rendeleteket alkotta meg a gyermekek érdekében:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről és annak módosításai
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramja 363/2012 (XII. 17.) Korm. rendelet
- A nemzetiség óvodai nevelésének irányelve 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet
- A Sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelésének irányelve 32/2012. (X.8.)
- A Gyermekek védelméről és a gyámügyigazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény
- 229/2012 (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló tv. végrehajtásáról és annak módosításai
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról és annak módosításai

2. Helyzetelemzés

Az óvoda célja az óvodai nevelés feladatainak célszerű megoldása, a meglévő tárgyi, működési feltételek racionális kihasználása, szakemberek biztosítása és a szükséges szakmai színvonal elérése, megtartása.

2.1. Az intézmény adatai

Az óvoda elnevezése és címe: Tarjáni Német Nemzetiségi Óvoda
Nationalitätenkindergarten Tarian
2831 Tarján, Rákóczi F. út. 15.

Alapítói jogokkal felruházott irányító szerv neve: Tarján község Képviselő-testülete

Irányító szerv székhelye: 2831 Tarján, Rákóczi F. út 39.

Szakágazat: 851 020 óvodai nevelés

2.2. Alaptevékenység, az intézmény feladatai

Az intézmény alaptevékenységeit a mindenkor érvényben lévő alapító okirat határozza meg.

2.3.Intézményi adatok:

Intézmény neve: Tarjáni Német Nemzetiségi Óvoda

Férőhelyek száma: 100 fő

Pedagógusok száma: 9 fő

Technikai dolgozók száma: 4 fő

Csoportok száma: 4

2.4. Földrajzi helyzet

Tarján község Komárom-Esztergom Megyében, a Gerecse lábánál szép természeti környezetben fekszik. 3000 fő alatti lélekszámú település. Közigazgatásilag a Tatabányai Járáshoz tartozik.

Múltját szorosan meghatározzák a német nemzetiségi hagyományok, ezért az óvoda pedagógiai programjában döntő fontosságú a német nyelv és kultúra ápolása és megőrzése.

2.5. Óvodánk története, jellemzői

1896-ban épült a község első kisdédóvója az iskola mellett. 80-100 kisgyerek látogatta. A foglalkozások két nyelven, magyarul és németül folytak.

1952-ben egy, a plébánia melletti új épületbe költözött az óvoda, mely 2 csoporttal és saját főzőkonyhával működött. Később 3 csoportra bővült, melyet az épülethez való hozzáépítéssel oldott meg a fenntartó.

A megnövekedett gyermeklétszám miatt az 1983/84-es tanévtől egy csoport a közigazgatásilag egybe tartozó szomszéd község óvodájában, Héregen kapott helyet.

1986-ban átadtak a községben egy új, 2 csoportos különálló épületet. Az új épületben létrehoztak egy modern konyhát, ami az iskolának és az idősek napközijének is főzött. Ebben a tanévben 130 gyermekkel, 5 csoportban kezdődött el a tanév, 2 csoport az új épületben, 3 csoport a régi épületben. A demográfiai hullám levonulása után csökkent a gyermeklétszám, és 1995-ben a régi épületben 2 csoport maradt. 1997-ben az új épülethez 2 új csoportszobát és egy tornaszobát építettek. Belső átalakítással, a csoportszobák felújításával egy kellemes, 4 csoportos óvodát biztosított a község önkormányzata a gyermekek számára. Így a 4 csoport egy épületben működhetett tovább.

2007. szeptember 01-től az óvoda intézményi társulásban működött tovább 2013. július 1-ig.
A társulás elnevezése: Tarján-Vértestolna-Héreg Óvodafenntartó Társulás volt.

Az épületet 1996 óta gázfűtéssel rendelkezik. A csoportszobák világosak, jól felszereltek, esztétikusan berendezettek, tükrözik az óvónők egyéniségét. A konyha jól felszerelt, modern gépek állnak rendelkezésre, melyet a Polgármesteri Hivatal Gondnoksága működtet. A belső átalakításból kiképzett ebédlőt az általános iskola tanulói étkeztetésére használják.

Az óvoda éves költségvetéssel rendelkezik. A költségvetés az intézmény fenntartását biztosítja. Az oktatási-nevelési feladatok fejlesztéséhez különböző pályázatokkal és az intézmény a saját alapítványával járul hozzá. A falu Német Kisebbségi Önkormányzata is rendszeresen támogatja az óvodát. A községnek németországi testvérvárosi kapcsolata van Staufenberg várossal.

Az épület állaga és bútorzata újszerű. A tornaszoba jól felszerelt.

Szemléltető eszközök is elegendő mennyiségben állnak rendelkezésre. Pótlásuk szükség szerint folyamatosan történik. Az udvar igen jól felszerelt. Modern, barátságos és változatos faragott fajták állnak a gyerekek rendelkezésére, melyek nagyon jól fejlesztik a gyerekek mozgáskultúráját. A játékok bővítése, karbantartása, EU-s szabványosítása, különböző játszóhelyek kialakítása, a parkosítás folyamatos feladat. Ebben a szülők is támogatják az óvodát.

Az óvónői szoba és a dajkák tartózkodási helye biztosítva van.

3. Gyermekkép, óvodakép

Gyermekkép

Az óvodai nevelés országos alapprogramjával azonosulva, helyi közös programunk is abból a tényből indul ki, hogy a gyermek, fejlődő személyiség, egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

A gyermekek nevelése elsősorban a család joga és feladata. Ennek tudatában szeretnénk segíteni a szülők gyermeknevelését pedagógiai szakértelmünkkel, módszertani kultúránkkal. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, és tudatosan hozzájárul a társadalmi előítéletek lebontásához.

Az óvodában megteremtjük a gyermekek számára azt az érzelmi biztonságot, melyben átéljük az elfogadottság, a szeretet érzését, ahol személyiségüket tiszteletben tartva, teljesítményüket megbecsülve ösztönözzük őket, önmaguk minél teljesebb megvalósítására.

Gyermekeink szívesen járjanak óvodába, érezzék magukat jól a gyermekközösségben, tiszteljék szüleiket, az óvónőket, a dajkákat, forduljanak bizalommal hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikáljanak, érzelmeiket legyenek képesek verbális és nonverbális módon is kifejezni, legyenek érdeklődőek, sok-sok tapasztalattal felvértezettek.

A nemzetiséghez tartozó gyerekek ismerjék meg saját kulturális értékeiket, hagyományait.

Óvodakép

Az óvoda esztétikus, melegséget sugárzó környezetével, családias, bizalmat árasztó légkörével a szabad játék és mozgás sajátos eszközeivel készíti fel a gyermekeket az életre, tehát biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését és segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakítását. A gyermekek és szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk az óvodai életet, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyerekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése párosul.

4. Óvodai nevelésünk alapelvei, céljai

Alapelveink

Programunk a szülőkkel kialakítandó új minőséget jelentő kapcsolatra, együttműködésre építi az óvodai nevelést. Nevelésfelfogásunk egyik alaptézise, hogy az óvoda pedagógiai gyakorlata csakis a családi nevelésre építve, annak céljait és eredményeit figyelembe véve lehet eredményes. Programunk abból az alaptételből indul ki, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik. A család értéket közvetít a gyermek felé, még akkor is, ha családi nevelés nem működik mindig jól. Az óvoda csak a családdal együtt a családi nevelés funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét betölteni. Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására és a hozott hátrányok kompenzálására.

Kiemelt figyelmet fordítunk az integrált nevelésre, az egyéni kompetenciák megfelelő alakítására, a környezeti nevelésre, a környezettudatos magatartás megalapozására.

Fontos számunkra, hogy minden itt dolgozó felnőttből sugározzon a mindenkit egyformán elfogadó – befogadó gyermekszeretet. Minden gyermeknek biztosnak kell lennie abban, hogy őt elfogadják, szeretik, hogy itt mindenki más és más, de mindenki elfogadható.

A feltétel nélküli elfogadó légkörben alakul ki a személyes érzelmi kötődésen alapuló felnőtt-gyermek kapcsolat, melynek alapja az érzelmi támaszt nyújtó nevelői attitűd és bizalom.

Sokéves nevelői munkánk során megtapasztaltuk, hogy az elfogadó, a másság tolerálásában mintát adó óvónő könnyebben el tudja fogadtatni csoportja gyermekeivel a nehezen beilleszkedő vagy hátrányokat hordozó gyermekeket.

A gyermekek fejlődési szükségleteihez igazítjuk az óvodai nevelési programot. Ennek következetes alkalmazása eredményeként a gyermekek 6-7 éves korukra éretté válnak az iskolai életre.

Nagy hangsúlyt fektetünk a német nemzetiségi hagyományok ápolására, kiemelt feladatunk, hogy a gyermekek megismerkedjenek a német nyelvvel, szívesen és örömmel használják azt.

Óvodai nevelésünk céljai

A (2,5) 3-7 (8) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával

- Az egészséges életmód alakítása
- A sokoldalú harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása.
- Tanulási zavarok megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével
- Környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozása
- Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása. A gyermekek óvodába érkezése idején az érzelmi biztonság megteremtése, az új óvodai környezet megismerése, az új felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat szorongásának, beilleszkedési nehézségének feloldása.
- A hátrányos helyzetű gyermekek kommunikációs problémáinak megoldása, az önkifejezés és a beilleszkedés segítése, beszédértésük, szókincsük, fogalomalkotásuk fejlesztése, beilleszkedési kudarcok csökkentése.
- A gyermekeket a másság elfogadására neveljük. Igyekszünk kialakítani bennük olyan erkölcsi tulajdonságokat, mint az együttérzés, figyelmesség, őszinteség, segítőkészség.

- Esélyegyenlőség biztosítása minden gyermek számára
- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését - oktatását felvállaljuk, amennyiben a pedagógiai szakszolgálat/szakértői bizottság úgy ítéli meg, hogy normál óvodai csoportban integráltan nevelhető és megadja a szükséges iránymutatást.
- A német nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok és szokások ápolása és továbbörökítése a családokkal együtt, a nemzetiségi nyelvhez való pozitív viszony kialakítása.
- A német és a magyar nyelvű kommunikációban törekszünk természetes nyelvtanulási eljárásokat alkalmazni, ezen belül kiemeljük az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást.
- A nemzetiségi identitástudat kialakításának segítése és fejlesztése.

5. Óvodai nevelésünk feladatai

5.1. Általános feladatok

- Az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése
- Az egészséges életmód kialakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés, szocializáció biztosítása
- Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- A német nemzetiségi kultúra ápolása és továbbörökítése.

5.2. Az egészséges életmód alakítása – egészségfejlesztési program

A fejlődés korai szakaszában az egészséges életmódra történő felkészülés meghatározó, hiszen ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek, és szokások a későbbi életvitelt jelentősen befolyásolják. A gyermekek már bizonyos ismeretekkel, tapasztalatokkal érkeznek az óvodába. Ezekre alapozva, ezt tovább erősítve vagy kioltva alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés és testedzés szokásrendszerét. Meghatározónak tartjuk a megfelelő napirend kialakítását, mely elegendő időt biztosít az egyes tevékenységekre, így megteremti a stresszmentes, kiegyensúlyozott, biztonságos, nyugodt, a gyermek számára is kiszámítható légkört.

Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül és egymást kiegészíti, ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos

szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását.

5.2.1. Az egészséges életmódra nevelés feladatai:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

Az óvodapedagógus, az óvodai felvétel után a gyermekekről anamnézist készít, ezzel elindítja az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezi a hangsúlyt, a testi szükségletek, kielégítése határozza meg a gyermekek jó közérzetét, ami minden egyéb tevékenységvégzéshez szükséges.

A növekedés, fejlődés üteme minden egyes gyermeknél másképpen alakul. Ezért folyamatos megfigyeléssel, testsúly, testmagasság, láb-kéz stb. összehasonlító mérésekkel segíti az egyéni sajátosságok feltárását.

A gyermek jó közérzete adhat alapot az összes óvodai tevékenységhez. A legjobban szervezett tevékenység is csak akkor lehet pozitív hatású, ha azt a gyermek kellemes, nyugodt, biztonságos környezetben, jó közérzettel, örömmel végzi. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-felnőtt kapcsolatot feltételez. A felnőtt mintát ad /szülő, óvodapedagógus, dajka /, tanítja és gyakoroltatja a napi élethez szükséges szokásokat, melyek egy része óvodáskor végére szükségletté válhat. Testápolás, öltözködés, étkezés, önkiszolgálási tevékenységek közben természetes módon fejleszhető, s fejlődik a gyermek. Az önkiszolgáló feladatok elvégzése alakítja a gyermek énképét és segíti önállóbbá válását is a rájuk bízott feladatok sikeres teljesítésével.

Az egészség megóvásában igen jelentős szerepe van az öltözködésnek. Az öltözködés időjárásfüggő tevékenység, ezért sok beszélgetés témája az óvodában. A tevékenység közben

a testsémáról fontos jelzéseket kap a gyermek, tapasztalatokat szerez az öltözködés sorrendjéről és arról, hogyan könnyebb a végrehajtása.

A gyermekek egyéni fejlettségükhöz mérten kapnak segítséget a tisztálkodási eszközök használatához.

Törekszünk arra, hogy alakuljon ki tisztaságigényük önmagukkal és környezetükkel szemben is. Sokat teszünk az óvoda és a család gondozási szokásainak összehangolása érdekében.

A gyermek testi szükségleteinek kielégítése, magába foglalja a levegőzést, pihenést, egészséges táplálkozást, természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek egészségének, testi épségének védelmét, edzését.

Falusi környezet lévén, az intézményben adottak a testi nevelés és az egészséges életmódra nevelés ideális feltételei, mivel rengeteg lehetőség kínálkozik a levegőzésre, kirándulásokra.

Külön tornaszoba biztosítja a gyermekek számára a mozgáslehetőséget.

5.2.2. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges táplálkozás

A gyermekek fejlődésének alapfeltétele az egészséges, a gyermekek igényét maximálisan kielégítő táplálkozás. Ezen a téren is fontosnak tartjuk a családok étkezési szokásainak megismerését, hiszen nincs két egyforma ember, nincs két egyforma ízlés és táplálkozási forma sem.

Fontos, hogy az étkezés jó hangulatban történjen, kellő időt fordítsunk rá. Az önkiszolgálásban, az étkezési szokások elsajátításában szakképzett dajka segíti az óvónőket. Az óvodapedagógus szóban minden tevékenységet végig kísér, a közlés pontos és helyes megfogalmazása kiemelt jelentőségű.

Figyelemmel kísérjük a gyermekek étkezési szokásait és étvágyuk alakulását, ennek ismeretében konzultálunk a szülőkkel. Heti egy alkalommal gyümölcsnapot tartunk, melyhez a szülők hozzák a gyümölcsöket.

Ebédnél németül asztali áldást mondanak a gyerekek.

Intézményünkben az étkezést a Tarjáni Gondnokság konyhája biztosítja.

Az élelmezésvezető az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. Tv 50.§ -nak (3) bekezdése alapján, valamint a HACCP élelmiszer-biztonsági és az OÉTI minőségi és mennyiségi előírásait betartva állítja össze a gyermekek étrendjét. Rendszeresen kerülnek étlapra a vitaminban gazdag zöldségek és gyümölcsök, ezzel modellt nyújtva a családoknak is a korszerűbb táplálkozás kialakításához.

Mindennapos testnevelés, testmozgás

A mindennapos testnevelés a csoportszobában vagy udvaron, a heti 1 csoportos torna a tornaszobában, valamint a nagycsoportos torna a tornacsarnokban hetirendünk szerves része.

A mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben. A sokféle mozgáslehetőség, melyet a programunkban biztosítunk, kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. Hozzájárul a légző- és keringési rendszer, a csont- és izomrendszer teherbíró-képességének növeléséhez. Elősegíti a harmonikus testi-lelki fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását, az egészség megővését. Megfelelő terheléssel, az aktivitási szintek változtatásával a testi képességek fejlődését segíthetjük. A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását is.

Fontos a megfelelő, kényelmes öltözék a szabadban és a teremben egyaránt. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk.

Személyi higiéné

➤ Tisztálkodás

A napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.

Tisztálkodási folyamatot megismertetjük: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságú a betegségek és fertőzések megelőzésében. Hatékony módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben az alapvető tisztálkodási szokásokat. Ruházatuk illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektetünk.

A megvalósításban fejlettség szerinti nyújtunk segítséget Fokozatosan kialakítjuk az önállóságot.

➤ *Öltözködés*

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán.

Megtanítjuk a gyermekeket az évszaknak megfelelő ruházat kiválasztására és az öltözés-vetkőzés helyes sorrendjének betartására. Fokozatosan kialakítjuk az önállóságot. A szülőkkal egyeztetünk a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat biztosításáról. (Például: műszálas anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása).

➤ *Levegőzés*

A levegőzés élettani hatásán túl elősegíti többek között a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakítását. Arra törekszünk, hogy a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék.

➤ *Pihenés*

Alváshoz a nyugodt légkört biztosítjuk a gyermekek egyéni alvásigényének és szokásainak figyelembe vételével, és a szükséges tárgyi és személyi feltételek megteremtésével.

A mindenkori délutános óvónő feladata a csoportszoba alapos átszellőztetése és a pihenéshez szükséges nyugodt légkör megteremtése.

Megengedjük, hogy kedvenc plüssállatait magukkal vihessék az ágyba. A pihenést minden nap mese előzi meg. A gyermekek ébredése, öltöztetése, öltözködése folyamatos. Ebben a tevékenységben a nagyobb gyermekek szívesen segítenek kisebb társaiknak.

Testi és lelki egészség fejlesztése, egészségvédelem

A gondozási, a testi nevelési és mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megóvását. Ezen kívül nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására. Fontos feladatunk a ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek pl. Krupp, allergia, asztmatikus tünetek, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség, stb. regisztrálása, figyelemmel kísérése, alapvető tennivalók elsajátítása és a gyermek fiziológiás szükségletének biztosítása, az egészségi állapot egyensúlyban tartásához szükséges környezet megteremtése. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket. A levegő, a víz, a napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Ennek érdekében lehetőség szerint minél több időt

töltünk a szabadban, az időjárásnak megfelelő ruházatban. Nyáron óvjuk őket a napfény káros hatásaitól.

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiéniai szabályok betartatása a gyermekkel.

A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik, védőnő, szakszolgálatok segítségével. A nevelési év elején a logopédus felméri a beszédhibás gyermekeket, s az órarendjében a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi.

Szükség esetén kérjük a Szakértői Bizottság pszichológusát, vagy egyéb szakemberét, aki megvizsgálja a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, javaslatot ad az egyéni bánásmódról és a fejlesztésre, valamint speciális pszichológiai terápiára fogadja őket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyermek fizikai sérüléséhez, halálához

vezet, vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhethet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy kizsákmányolása bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételt - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt. A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Baleset-megelőzés

A gyermek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magában foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, valamint karbantartását, a hibaforrások megszüntetését.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeljük, szükség esetén kezdeményezzük javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívjuk a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira.

5.3. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermekre jellemző az érzelmi vezéreltség. Ezért szükségesnek tartottuk annak megfelelő módon történő kezelését és nevelési programunkba való beépítését.

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése az óvodáskor kezdetétől a végéig.
- A gyermek – gyermek, gyermek – felnőtt közötti pozitív kapcsolatok, viselkedési szokások kialakítása, gyakorlása: egymás meghallgatása, összetartozás élményének elmélyítése, szülők és gyermekek bizalmának elnyerése. Modell értékű szerepet tölt be a felnőtt kommunikációja, viselkedése, bánásmódja.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttjátás, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása: egymás gondolatainak meghallgatása, közösségi magatartás fejlesztése.
- Konfliktusok kezelése
- Csoportért érzett felelősségérzet kialakítása
- A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak társaik irányába. Tanulják meg tolerálni a „másságot”, elfogadni egymás személyiségét.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében az óvoda együttműködik a jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

5.4. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

A szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberi kommunikációnak a legfontosabb eszköze. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll.

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van.

A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad. Az óvónő és a dajka ügyeljen a beszéd stílusára, és a megfelelő hangsúlyra. Az anyanyelvi-kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelőmunka legapróbb mozzanatában is.

A beszédet nem örököljük, hanem környezetünktől tanuljuk. A megismerési folyamatnak, a gondolkodás fejlődésének meghatározója a nyelvi- kommunikációs fejlettség, melyet a környezet beszédkulturája is befolyásol. A gyermekek kommunikációs képessége nagymértékben függ a családi szocializációtól. A legerősebb szocializációs tényező éppen a szülői modell, ami befolyásolja a gyermek későbbi beszédét is.

Az óvodapedagógusnak a differenciált egyéni bánásmód alkalmazásával kell segítenie a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és a nyelvileg kiemelkedően fejlett gyermekeket. A gyermek nyelvi fejlettségét meghatározza a hallási észlelés fejlettsége, a hallási ingerek finom megkülönböztetésének képessége, és az auditív memória minősége. Ezek együttese befolyásolja az iskolai tanulás eredményességét.

A gyermek gondolkodását és beszédét fontos cselekvéssel összekapcsolni. A beszéd fejlesztése a nap folyamán bármikor, bármilyen tevékenység közben lehetséges. Felmérjük a beszédhibás gyermekeket, szükség esetén logopédushoz irányítjuk őket, s a logopédussal együttműködve fejlesztjük a gyermek beszédét.

Az anyanyelvi és az irodalmi nevelés egymástól elválaszthatatlan.

Az nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyerekek elsajátítják a helyes kiejtést, a tiszta beszéd-hallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A gyermekek a meséből sok új fogalmat

ismerhetnek meg, a bábjátékban és dramatikus játékban kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket.

Feladataink:

- a nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetése, és megszerettetése
- az irodalmi érdeklődés felkeltése, ösztönzése
- a biztonságos önkifejezés megalapozása
- a helyes nyelvhasználat kialakítása, javítgatás elkerülése
- a korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtása
- a gyermeki tapasztalatokra, élményekre építve, olyan környezet megteremtése, mely változatos tevékenységen keresztül lehetőséget biztosít további élmények megszerzésére
- a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása és erre való ösztönzése

Az irodalmi művek kiválasztásának fontos alapelvei:

- tiszta forrásból
- megfeleljen a gyermek és a csoport fejlettségi szintjének
- feleljen meg az óvónő egyéniségének

Az irodalmi anyag kiválasztásánál a kisebbeknek a mondókákat, hűcögteőket, hintáztatókat, rövid láncmeséket, állatmeséket, egyszerű népmeséket tartjuk megfelelőnek. Nagyobbaknál már több versszakos mondókákat, verseket, kiszámolókat, bonyolultabb állat – és tündérmeséket, a népmese és műmese köréből, folytatásos történeteket, találós kérdéseket, tréfáلكozókat, csúfolkodókat, szólásokat és közmondásokat is választunk.

A mesék előadásánál, versek tanulásánál gyakran használunk bábokat, mivel báb nagy hatással van a gyermekekre - beleélik magukat a szereplők életébe, ezáltal nevelő hatásúak, fokozódik a figyelmük, esztétikai érzékük, kreativitásuk, szem-kéz koordinációjuk és észlelésük.

A gyermekek életének ez olyan korszaka, mikor az értékvtel utánzás által történik, tehát nem mindegy milyen modellt mutatunk.

6. Sajátos feladataink

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmező rendelkezései szerint (4.§ 13. bekezdés) kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló a:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe. Az együttnevelés minden esetben egyéni döntést igényel a gyermek szükségletei szerint, figyelembe véve az illetékes szakértői bizottság szakértői véleményét.

Programunk felfogása szerint:

- minden kisgyermek fejleszhető.
- a gyermek meglévő képességeiből indulunk ki.

A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más.

Tehetséges gyerekek

Tehetségen azt a velük született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely a gyermeki tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagot messze túlhaladó teljesítményt tudnak létrehozni.

Vannak gyerekek, akiknél már fiatal korban feltűnik, hogy adottságaik valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak. Ebben a korban a tehetségre irányuló hajlamokról beszélhetünk.

Több teret, időt lehetőséget kell hagynunk a gyerekek spontán érdeklődéséből fakadó tapasztalásnak, ismeretszerzésnek, melyet okos irányítgatással kell terelgetni.

A tehetséges gyerekek „erős” oldalának fejlesztése mellett, a tehetségével összefüggő gyengébb területek erősítése is, olyan légkör megteremtésével, amely őket elfogadja, és személyiségük fejlődését segíti.

Feladatunk, hogy lehetőséget kínáljunk fel a gyerekeknek, had fedezhessék fel önmagukat minden téren.

6.1. Gyermekvédelem

Óvodásaink különböző társadalmi körből, eltérő szociokulturális környezetből kerülnek az óvodába. Az eredményes egyéni képességfejlesztés az óvodai nevelés eszközeivel csak úgy lehetséges, ha egyénileg ismerjük a gyerekeket, azt a családi hátteret, amelynek nevelését kiegészítjük.

Óvodánkban a gyermekvédelem szorosan kapcsolódik az intézmény pedagógiai tevékenységéhez. A gyermekvédelem minden óvodapedagógus feladata, nincs kinevezett gyermekvédelmi felelős.

Olyan légkört, igazgatási, pedagógiai tevékenységet kell kialakítanunk, amely kizárja azt, hogy a gyermek származása, színe, neme, vallása és nemzeti-etnikai hovatartozása vagy bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetbe kerüljön.

Pedagógiai tevékenységünkben alapvető feladatunk garantálni:

- a feltételeket, melyek ahhoz szükségesek, hogy a gyermek képességeit kibontakoztathassa
- szükség szerint leküzdhesse azokat a hátrányokat, melyek születésénél, családi és vagyoni helyzeténél fogva fennállnak.

Célunk:

- a szülőktől kapják meg elsősorban a támogatást, gondoskodást
- a szülőkkel, családokkal való kapcsolattartás minden óvónő alapvető feladata
- évenként (szükség esetén folyamatosan) feltárjuk azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, ill. veszélyeztetik

Feladatunk:

- segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére
- az óvodai keretek közötti kompenzálás
- az egyéni bánásmód, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése
- a tapintatos egyéni, személyes kapcsolattartás

- a szülővel való közvetlen viszony kialakítása
- a családok tájékoztatása, irányítása a különböző szakterületekre, hogy igénybe vehessék a szociális hálót
- kapcsolattartás a Családsegítő és Gyermekjóléti Intézménnyel

Minden óvodapedagógus feladatkörébe tartozik:

- a nevelési folyamat során vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, fejlődésük ütemét, szociokulturális helyzetét
- segítse a gyermekek képességeinek kibontakoztatását
- segítse a bármilyen oknál fogva hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását
- működjön közre a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények eltárásában, megszüntetésében
- tartsa tiszteletben a gyermek emberi méltóságát, jogait
- minden esetben tájékoztassa a veszélyeztetett gyermek helyzetéről, az adott problémáról az óvodavezetőt, aki szükség esetén felveszi a kapcsolatot a Családsegítő és Gyermekjóléti Intézménnyel
- látogassa meg a problémás gyermekek családját és keresse a probléma megoldását
- a családról szerzett adatokat tartsa titokban

Intézményünkben a veszélyeztetett gyermekek nyilvántartásba vételének szempontjai:

- súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés
- testi – lelki bántalmazás
- erkölcstelen családi környezet
- italozó szülők
- bűnöző családi háttér
- egészségügyi okok (*súlyos érzékszervi károsodás valamint súlyos tartó betegség*)

Az óvodapedagógusok az óvodavezetőt folyamatosan tájékoztatják a felmerült problémákról. A gyermekvédelmi munka fő feladata a prevenció és a segítségnyújtás. Jellemzi a humánus megértés, támaszkodás és szeretetpótlás.

A hátrányos helyzet, a halmozottan hátrányos helyzet, és a veszélyeztetett helyzet megállapításakor irányadóak a következő törvényi előírások:

A Gyermekvédelemről és a Gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény **67/A. §**
(1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmazottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés *a)-c)* pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Veszélyeztetettség olyan magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, a mely a gyermek testi-, érzelmi-, értelmi- vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységért az intézmény vezetője felel. Kötelezettségeit a Köznevelési tv. 69. § (1) bekezdés f) pontja fogalmazza meg.

6.2. Esélyegyenlőség az óvodában

Az esélyegyenlőség biztosítása és a gyermekek integrációja nevelési programunk nagyon fontos része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Ezen az elven alapuló pedagógiai programban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

A hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éveit meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül – rendkívül fejleszthetőek.

A szegényebb családok gyermekei öt éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest. Az elmaradás oka a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönzése, a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek okozta terheltség és az otthoni környezet további hiányosságai miatt. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. Nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások – szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve – sikeresen ellensúlyozhatók.

Az óvodába járó sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása az óvoda kötelessége.

Tudatos óvodapedagógiai tevékenység szükséges a hátrányok csökkentéséhez, az adott problémák korrekciójához, esetleges prevenciójához, mely az óvodavezető, az óvodapedagógusok és a teljes alkalmazotti kör kötelessége és felelőssége.

A migráns gyermekek (akinek családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú) a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.

A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

6.3. Az iskolai potenciális tanulási zavarok prevenciója:

Az alkalmazott programunk felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, így a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését is.

E pszichikus funkciók az észleléses és finommotoros struktúrákat érintik, melyek intenzív fejlődése (2,5) 3-7 (8) éves korra jellemző, így kibontakoztatásukhoz és begyakoroltatásukhoz is e szakasz a szenzitív periódus, itt nyílik mód optimális támogatásukra.

A program a fő nevelési területeken végzett feladatokba integrálva, indirekt nevelési módszerekkel realizálja a pszichikus funkciók fejlesztését, a gyermeki spontán aktivitásra építve.

A program abból a megfontolásból alapoz a mozgásra a fejlesztés érdekében, mivel a mozgás a (2,5) 3-7 (8) éves korosztály alapvető, legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja.

A mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetőek az értelmi műveletek. Programunk az ép idegrendszerű gyermekeknek támaszt nyújt az éppen fejlődő funkciók kialakításában, begyakorlásában, az enyhébb idegrendszeri károsodás esetén pedig csökkenti a hiányosságokat.

Ha az óvodapedagógus azt tapasztalja, hogy egy gyermek bizonyos funkciójában lemaradt, vagy tartósan stagnál, abban az esetben vissza kell térnie a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, amelyben még biztonságosan mozog és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatot kell őt eljuttatnia a következő szintre.

Időt és lehetőséget kell biztosítani a hiányos területek gyakorlására, elmélyítésére.

Az óvodapedagógus kompetenciakörét meghaladó esetekben szakember segítségét kérjük.

6.4. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése

A nemzeti köznevelési törvény értelmező rendelkezései szerint:

sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve szerint:

Az alapdokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akarat, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az irányelv célja

Az irányelv célja, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igényű összhangba kerüljenek. Ennek biztosítását szolgálja, hogy

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl

A sajátos nevelési igényű a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztés, korrekció, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek terápiás célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

Az óvodai nevelési munka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti
- a gyermek iránti elvárás fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg

- terhelhet ségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanár, terapeuta közreműködése szükséges.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.

6.5. Nemzetiségi feladatok

Mivel Tarján német nemzetiségi falu, a lakosság nagy része nemzetiségi származású.

A nemzetiségi óvodai élet megszervezése:

A német nyelv oktatását igénylik a szülők. A községben élő hagyományápolásban aktívan részt veszünk. Az óvoda rendelkezik sváb ruhával, amit a gyerekek alkalmasszerűen viselnek.

Az óvoda a 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelettel kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg célkitűzéseit és feladatait a nemzetiségi kétnyelvű nevelési formában.

Óvodába kerüléskor felmérjük a gyermek otthonról hozott nyelvi ismereteit és ahhoz igazítjuk, tervezzük meg az elérendő célokat.

Eddigi tapasztalataink szerint a gyerekek döntő többsége minimális nyelvi ismerettel kerül az óvodába, ezért a gyermek egyéni képességeinek megfelelően fogja elsajátítani a német nyelvet. Az egyéni fejlettség szerint különböző nyelvi szintekre fognak eljutni az óvodáskor végére.

Fejlettségi szintek:

- megértés
- megértés – cselekvés / passzív szókincs /
- megértés – cselekvés – válaszadás / aktív szókincs /

Céljaink, feladataink:

- A gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismertetése és elsajátíttatása, a kulturális hagyományok átörökítése és fejlesztése.
- Anyanyelvi környezet biztosítása a gyermekek számára az egész napos tevékenység során. A nyelvvel való ismerkedést, a nyelvre való ráhangolódást szolgálja a csoportos, a kiscsoportos és az egyéni foglalkozási forma
- Ápoljuk és fejlesztjük a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat.
- A gyermeket előkészíti az iskolai tanulmányok magyar nyelvű megkezdésére és a nemzetiségi nyelv tanulására. A nyelvi arányt a gyermekek ismeretében kell meghatározni.
- Segítjük a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.
- Törekszünk arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett – figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét – minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvén folyó kommunikáció. Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítjuk az utánpótlás alapuló nyelvelsajátítást.
- A nemzetiségi kultúra és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezzük meg a nyelvelsajátítást. A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítjuk csoportjaink heti- és napirendjét.

7. Az óvodai élet megszervezésének elvei

7.1. Az óvoda személyi feltételei

A nevelőtestület 9 fő óvodapedagógusból áll. Mindenki főiskolai végzettséggel rendelkezik. A német nyelvi nevelési-oktatási feladatokat 8 fő nemzetiségi szakon végzett óvodapedagógus látja el. Minden csoportban 1 dajka segíti a pedagógiai munkát, 3 dajka középiskolai érettségivel és dajkaképzővel, 1 dajka pedig szakmunkásképzővel és dajkaképzővel rendelkezik. A dajkák közül 1 fő beszéli a tájnyelvet.

1 fő óvodapedagógus rendelkezik a gyógypedagógusi végzettséggel, az óvodavezető pedig elvégezte a „közoktatás intézményvezetői szakot”.

Az óvodapedagógusok folyamatosan részt vesznek továbbképzéseken

A gyermekek logopédiai foglalkoztatását 1 fő utazó logopédus látja el.

Pszichológiai és iskolaérettségi vizsgálatra Nevelési Tanácsadóba utaljuk a gyermekeket a szülő beleegyezésével.

7.2. Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvoda épülete jól szolgálja a gyermekek biztonságos óvodai életét.

Az épület állaga és bútorzata új, illetve a régiek is újszerű állapotban vannak. A foglalkoztató csoportszobák száma: 4. Két csoportszoba külön mosdóval és öltözővel rendelkezik, két csoportszoba közösen használ egy mosdót. A csoportszobák átlagosan 50 m² alapterületűek.

Tornaszoba (45 m²) is áll a gyermekek rendelkezésére, melyet folyamatosan szerelünk fel az eszköznorma szerinti tornaeszközökkel. Rendelkezünk AYRES terápiás tornaeszközökkel is. Szemléltető eszközök is elegendő mennyiségben állnak rendelkezésre. Folyamatos pótlásuk a nyelvi oktatáshoz és a fejlesztő pedagógiai munkához elengedhetetlenek, melyeknek jelentős részét pályázat útján biztosítunk. A zenei neveléshez rendelkezünk ORFF hangszerekkel. Az előtérben kis nemzetiségi kiállítás fogadja az érkezőket, melyeket az óvoda dolgozói gyűjtöttek.

Az udvar igen jól felszerelt. Modern, barátságos és változatos faragott fajtékok állnak a gyerekek rendelkezésére, melyek nagyon jól fejlesztik a gyerekek mozgáskultúráját. A

játékok bővítése, karbantartása, EU-s szabványosítása, különböző játszóhelyek kialakítása, a parkosítás folyamatos feladatunk. Ehhez a szülők segítségét is igénybe vesszük.

Az óvónői szoba és a dajkák tartózkodási helye biztosítva van.

Az óvoda épületéhez tartozó udvarban játszhatnak a gyermekek. Fából készült a többfunkciós hinta, a libikóka, a csúszda, a lovas kocsi és a homokozó kerete is. A diófa és a fenyőfák árnyékában jól esik a nyári melegben játszani, pihenni.

Az óvoda a költségvetésből eddig az alapvető játékeszközöket tudta biztosítani. Az eszközök pótlása, fejlesztése folyamatosan történik pályázatok útján, valamint szülői és egyéb támogatásokból.

7.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a szülők igényei szerint eleget tudjunk tenni az óvodai neveléssel, a gyermekek napközbeni ellátásával összefüggő feladatainknak.

A hetirend nem napokhoz kötött tevékenységet jelent, hanem egy-egy téma köré csoportosított ismeretek, tapasztalatok, élmények feldolgozását segítő tevékenységek rendszerét.

Az óvoda nyitvatartási ideje: hétfőtől – péntekig 6⁰⁰ – 16³⁰

A hetirendet befolyásoló tornaszoba- beosztást az óvónők tervei alapján az óvodavezető koordinálja.

Napirendi beosztás:

6.00 – 7.30: Gyülekezés összevont csoportban, játék.

7.30 – 8.00: Gyermekek fogadása, játék, szabadon választott tevékenység

8.00 – 8.45 : Tisztálkodás, folyamatos reggeli.

8.45 – 10.45 : Játék, kezdeményezések, kötetlen foglalkozások, mindennapos torna,
10.45 –11.45 : Öltözés, levegőzés, játék az udvaron, séták, kirándulások
11.45 – 12.30: Öltözés, testápolás, étkezés előkészítése, ebéd,
13.00 – 14.30: Pihenés.
14.30 – 15.00: Folyamatos felkelés, testápolás, uzsonna.
15.30 – 16.30: Kötetlen játék összevont csoportban ill. az udvaron

7.4. A csoportok szervezése:

Intézményünkben osztatlan életkorú csoportokat alakítottunk ki (4 csoport).

A cél, hogy a gyermekek és az óvónők egyaránt jól érezzék magukat. Az osztatlan életkorú csoportokban a fejlődésbeli egyéni különbségek jobban láthatók, egyértelműbben észrevehetőek.

Életszerűbb, családiasabb az ilyen összetétel, a kicsik beilleszkedése – amely mindig a gyermek igénye, a szülő és az óvónő közös megállapodása szerint történik, - hamarabb lezajlik, segítik a testvérek és a nagyobbak a kapcsolatteremtést. Lerövidül a beszoktatási idő, mert az újak egy kiépült szokásrendszerű csoportba kerülnek, látják, utánozhatják a nagyobbak tevékenységét, így hamarabb hozzászoknak az óvodai élethez. A kicsiket szeretettel, sok apró figyelmességgel váró nagyok az óvónő mellett érzelmi támaszt, megkapaszkodási lehetőséget is nyújtanak. A csoportban tapasztalt szeretetteljes fogadtatás, meleg légkör, modellálható szokások, hagyományok, társas kapcsolatok fokozzák a kisebbek biztonságérzetét, fejlesztően hat rájuk.

Egy csoportba kerülnek a testvérek, barátok, ismerősök. A nagyobb megéli az óvó, segítő szeretetet, a kicsi a biztonságot a nagyban, így mindketten megélik az összetartozás érzését. Megteremtődnek az utánzás, modellkövetés feltételei a gyerekek között, eredményesebb a szociális tanulás, felgyorsul az önállóság fejlődése.

Az osztatlan csoport sarkalatos kérdése a csoportlégkör és a gyerekek közötti együttműködés kialakítása. Ennek alapja az a fő elv, hogy a gyerekeket a csoportban azonos jogok és kötelességek illessék meg. Nem zavarhatják egymást, nem lehetnek egymás terhére. A nagy segíthet a kicsinek, ha akar, s hogy akarjon, erre motiválhat a nevelő funkcióját érvényesítő óvónő, de a segítség ne legyen kötelező számára, ne végeztesse el vele az óvónő olyan feladatot, ami a kisebb dolga lenne. Óvó, védő szeretetet az összetartozás érzése erősödjön a gyerekek között.

8. Az óvoda kapcsolatai

8.1. Az óvoda és a család:

A szülő joga a nevelési-oktatási intézmény szabad megválasztása. Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését.

A szülőket nevelőpartnernek tekintjük. Az óvodai nevelés kiegészítője a családi nevelésnek. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, az összhangban nevelés elengedhetetlen. A szülőnek joga belátása szerint nevelni a gyermekét, nekünk kötelességünk ezeket a hatásokat kiegyenlíteni. A szülőkkel együtt, vagy néha a szülők ellenére is örködnünk kell a gyermeki jogok érvényesítése felett.

Nevelési problémák esetén közös – otthon és az óvodában is alkalmazott – módszert kell keresni, az óvónő segít, tanácsot ad, mindig kikéri a szülő véleményét is.

Az óvodai életben felértékelődött az egyéni bánásmód, a differenciált nevelés igényes, gyermekcentrikus szemlélete. A mi szemléletünkben az egészséges, harmonikusan fejlődő gyermekek esetében tehetséggondozást, az egyéni színek kibontakoztatását, a kreatív önkifejezés fejlődésének lehetőségét támogatjuk, ehhez adunk érzelmi biztonságot, ingergazdag környezetet és biztosítjuk a szabad játék és korai tanulás feltételét. A családok megélhetési gondjainak növekedése miatt több a feszültség, nagyobb toleranciára, empátiára van szükség az együttműködéshez.

Biztosítanunk kell a szülők számára, hogy megismerjék óvodánk munkarendjét, pedagógiai programját, házirendjét. Beíratáskor kézhez kapja a házirendet, melyet köteles betartani.

A nevelőtestületi értekezletek nagyon sok esetben olyan témával foglalkozik, olyan határozatokat hoznak, amelyek érintik a szülőket, a szülők és az óvoda együttműködését.

Biztosítjuk a szülőknek azon jogát, hogy szülői szervezetet hozzanak létre, és közreműködhessenek azok tevékenységében.

A szülői szervezeten keresztül kérjük a szülőket, hogy az óvodai programok szervezésében, lebonyolításában vegyenek részt, továbbá, hogy óvodánk nevelő-oktató munkájának feltételeit, körülményeit társadalmi munkával segítsék, óvodai alapítványunkat támogassák.

A szülők joga, hogy javaslataikat, észrevételeiket írásban az óvodavezetés felé előterjessék. Ezeket az óvoda vezetője, a nevelőtestület, a szülői szervezet megvizsgálja és a vizsgálat eredményéről 30 napon belül, tájékoztatja a szülőt.

A pedagógusnak kötelessége, hogy figyelemmel kísérje a gyermekek családban való fejlődését, nevelését, a gyermekek otthoni helyzetét, és a hiányosságokat, vagy ha veszélyeztetettséget tapasztal, azt azonnali intézkedések kezdeményezésével megakadályozza. A gyermekek óvodai nevelésének, oktatásának legfontosabb letéteményese a pedagógus. Ahhoz, hogy munkáját eredményesen végezze, mindenekelőtt az szükséges, hogy mint a pedagógus közösség tagját megbecsüljék, emberi méltóságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsák. Ez egyrészt az óvodavezetés, a pedagógus közösség feladata, de szorosan összekapcsolódik a szülők közösségével is.

A szülőket a Szülői Szervezet képviseli.

A pedagógusnak jó kapcsolatot kell kialakítani a gyermekekkel, melyben a gyermekek megfelelő biztatást kapnak, bizalommal forduljanak az óvónőhöz problémáik megoldásában. Gondoskodnunk kell a gyermekek testi épségének megóvásáról, erkölcsi védelméről, személyiségének fejlődéséről.

Nemzetiségi óvoda lévén biztosítanunk kell, hogy a nemzetiségi nevelést, oktatást igénylő szülők gyermekei részére a feltételeket megteremtjük.

Az eredményes együttműködés legfontosabb feltételei:

- Kölsönös bizalom a család és az óvoda között, nyílt, őszinte együttműködés.
- Az óvodának tiszteletben kell tartani a család világnézetét.
- A szülőnek éreznie kell, hogy gyermekét szeretik az óvodában.
- Tapasztalnia kell, hogy gyermeke szeretet óvodába járni, szereti az óvó nénit, dajka nénit, a gyerekeket.
- A szülő érezze, hogy számítanak a véleményére.
- Az óvónő emberi magatartásában, szakmai felkészültségében egyaránt példamutató legyen.

A kapcsolattartás formái:

- beíratás
- az óvoda honlapja
- szülői értekezlet
- családlátogatás
- napi beszélgetések
- faliújság
- nyílt napok

- ünnepségek
- kirándulások
- kulturális rendezvények
- délelőtti, délutáni találkozások, közös programok
- internet

8.2. Az óvoda és az iskola kapcsolata:

A jó kapcsolat alapja a tisztelet és a megbecsülés egymás munkája iránt. A gyermekek érdekében szükséges a folyamatos, eredményes együttműködés. Közösen kell az átmenetet megkönnyíteni számukra. El kell fogadni egymás tevékenységét, a szakmai viták, véleménykülönbségek természetesen kell, hogy legyenek. El kell fogadni, hogy minden életkornak megvannak a speciális szükségletei, sajátosságai. Az óvodának és az iskolának meg kell felelniük ezen sajátosságoknak.

Az együttműködés formái:

- Emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása.
- Felnőttek látogatása, tapasztalatgyűjtés (órákról, óvodai munkáról)
- Közös szülői értekezlet az első osztályba menő gyermekek szüleinek
- Gyerekek látogatása az intézményekben
- Közös Márton napi ünnepség az első osztályosokkal

8.3. Az óvoda és a fenntartó kapcsolata:

Fontosnak tartjuk, hogy a fenntartó ismerje munkánkat, nevelőmunkánk eredményeit.

Az együttműködés formái:

- Rendszeres kapcsolattartás a polgármesterrel, korrekt munkakapcsolat, kölcsönös tájékoztatás, közös tervezés
- Az óvodavezető éves beszámolója
- Rendezvényeken való részvétel
- Kérdőíves módszerrel interjú a képviselő testület tagjaival
- A nemzetiségi önkormányzattal való kapcsolattartás
- A nemzetiségi önkormányzattal közös program /játsszóház, nemzetiségi zenei fesztivál/ Támogatás nemzetiségi feladatokra a nemzetiségi önkormányzattól.

8.4. Az óvoda egyéb kapcsolatai:

Az óvoda és a Gyermekjóléti Szolgálat kapcsolata:

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösképpen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében, felderíti a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat, pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Abban az esetben, ha nem sikerül eredményt elérnie tájékoztatja a vezetőt, a vezető felveszi a kapcsolatot és együttműködik a Gyermekjóléti Szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Az együttműködés rendjét az intézmény SZMSZ - e tartalmazza.

Egészségügyi szervekkel: védőnő, orvos, fogorvos

A kapcsolattartás formái:

- A gyermekorvos szükség szerint rendelkezésünkre áll.
- Hallás- és látásvizsgálatot a védőnő végzi évente.
- Évente fogászati szűrés.
- Orvossal, védőnővel alkalmanként esetmegbeszélések.

Szakmai szervezetekkel:

- Pedagógiai Szakszolgálat (logopédus, Nevelési Tanácsadó)
- Környező települések német nemzetiségi óvodái

A kapcsolattartás formái:

- A kínált szakmai programok figyelemmel kísérése, ezeken való részvétel.
- Óvodai nevelőmunkánk fejlesztése érdekében igénybe vesszük segítségüket.

Egyházzal:

- Igény szerint lehetőséget biztosítunk az egyházi személy által vezetett hitoktatásban való részvételre, nevelési időn túl.

Képzési-művelődési intézményekkel:

- Látogatás a könyvtárba, múzeumba, művelődési házba.
- Ezen intézmények által szervezett programok látogatása (pl.: színházlátogatás)

9. Ünnepek, rendezvények, hagyományőrzés

A gyermekek születésnapja:

Minden csoportban minden gyermeknek megünnepeljük a születésnapját. A születésnapon tortán gyertyát gyújtunk, ajándékkal kedveskedünk, közösen énekelünk, majd a szülinapos megvendégeli csoporttársait.

Szüreti felvonulás:

A faluban megrendezésre kerülő szüreti felvonuláson az óvodások is részt vesznek. Nemzetiségi ruhába öltözve vonulnak végig a szüreti menettel.

Október 23.:

A csoportok a maguk készítette zászlókkal, mécsesekkel kísérik az emlékműhöz, ahol azokat letűzik.

Márton nap:

E napra közösen készülünk a szülőkkel, első osztályos gyermekekkel együtt készítjük el a Márton napi lampionokat, dekorációkat előző héten. Márton napon ünnepelünk. Délelőtt az első osztályosok vendégségbe jönnek az óvodába, előadjuk a Márton napi legendát, a gyermekek által sült süteményt elfogyasztják, ludas énekeket és játékokat játszanak német nyelven is. Este a szülőkkel együtt ünnepelünk, kivilágított lampionokkal közösen körbejárjuk az óvoda környékét, betérünk a templomba, majd visszatérve az óvoda udvarára, meleg teával, libazsíros kenyérral kínáljuk a vendégeket.

Adventi ünnepkör:

András napkor elkészítjük az adventi koszorút és meggyújtjuk az első gyertyát. A következő héten Mikulásra készülünk. A Mikulás minden csoportot meglátogat, és ajándékot visz a gyerekeknek.

Az iskolai téli szünet előtti utolsó napon megünnepeljük a karácsonyt fenyőfával, az utolsó gyertya meggyújtásával az adventi koszorún, ünnepi terítéssel, ünnepi ruhával. A fenyőfa alá meglepetés ajándékokat, játékokat kapnak a gyerekek.

Farsang:

Farsangi délelőttöt tartunk a gyerekekkel az óvodában. A jelmezeket a szülők készítik el otthon gyermekeiknek, mi kis szemüvegeket, kalapokat, stb. készítünk nekik ajándékba erre a napra. A csoportszobákat már napokkal a farsangi délelőtt előtt elkezdjük díszíteni, és olyan hangulatot teremtünk, amely felkészíti a gyerekeket a farsang hangulatára. A farsangi délelőttön az óvónők is beöltöznek, majd az egész délelőtt tánccal, játékkal telik.

Március 15.

A csoportok a maguk készítette zászlókkal, kokárdákkal kísérlnek az emlékműhöz, ahol azokat letűzik. Az ünnepet az alkalomhoz illő versekkel, dalokkal színesítjük.

Húsvét:

A húsvétot megelőző hetekben már gyűjtjük a tojásokat, amiket a gyerekek majd kifesthetnek. A csoportszobát is a húsvéti hangulatnak megfelelően díszítjük, barkával, virágzó ágakkal. Az óvónők apró meglepetés ajándékot készítenek titokban a gyerekeknek, amiket aztán húsvétkor az udvaron rejtenek el. A gyerekek az ajándékokat nagy izgalommal gyűjtik össze az udvaron.

Anyák napja:

Anyák napjára apró ajándékot készítenek a gyerekek édesanyjuknak, nagymamájuknak. Kis műsorral köszöntjük anyák napján az édesanyákat, nagymamákat minden csoportban.

Kerti parti, gyermeknap, nagyok búcsúztatása:

A Szülői Szervezet segítségével kerti ünnepséget szervezünk. A nagycsoportos gyerekek sváb ruhába öltözve, kis nemzetiségi műsorral búcsúznak el az óvodától. Búcsúzóul ajándékkal kedveskedünk nekik, és megkapják a maguk szötte tarisznyát a szerencsét hozó útravalókkal. Utána az udvaron közös játék folytatódik a szülőkkel; zsetonnal, amiket édességre, játékokra, zsákbamacskára lehet váltani. Alkalmanként előadókat hívunk, akik színesebbé varázsolják a programot. Rossz idő esetére is felkészülünk, a kultúrházat is előkészítjük, hogy szükség esetén oda tudjunk menni.

10. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

10.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermek a játékban sokféle módon valósítja meg önmagát. A játék a tanulás egyik speciális formája. A gyermek játékának megfigyelése közben képet kaphatunk ismereteiről, élményeiről, mozgásigényéről, beszédképességről, szociális és értelmi fejlettségének egészéről. Ezért fejlesztésének legfőbb eszköze lehet. A fejlesztésnél azonban feltétlenül figyelembe kell vennünk a játék általános sajátosságát, mely szerint önként választott szabad tevékenység. Az óvodapedagógus irányító-fejlesztő munkáját az is meghatározza, hogy a gyermek milyen fajta játékot játszik. A gyermek szabadságának és az óvodapedagógus tudatos fejlesztő munkájának együttesen kell érvényesülni.

A fejlesztési feladatokat meghatározza:

- A csoport általános pszichés sajátossága
- Az egyéni fejlettség és érdeklődés
- A csoport összetétele

A gyermek kíváncsi, fel akarja fedezni környezetét. A nyelvi nevelésben nagyon fontos szerepe van mind a szabad, mind a szervezett játéknak.

A szabad játék kialakításánál a következő feladataink vannak:

- a játék feltételeinek biztosítása,
- csak olyan utasításokat adunk, amelyeket a gyerekek be tudnak tartani
- tisztelni kell a gyermek játéktevékenységét, és további játékokra ösztönözni.

További feladatunk szervezett játékok tervezése, melyben a gyermek eldöntheti, elfogadja-e az óvónő ajánlatát. Az ajánlott játék a gyermek élményeire és tapasztalataira épül, ezen keresztül a gyermek spontán és utánzó módon tanul. A szabad játék és az ajánlott játék csak abban különbözik egymástól, hogy a szabad játékban a gyermek, az ajánlott játékban pedig az óvónő találja ki a játékszabályokat. A különböző játékfajtáknak nagy szerepük van, hiszen segítenek a nyelvi feladatok sikeres megoldásában.

A játék fő fajtái: Funkció játékok gyakorló, építő-konstruáló játékok

- Szerepjátékok, dramatizálás, bábjáték
- Körjátékok, mozgásos játékok
- Szabályjátékok, barkácsolás.

A fejlesztési feladatok csak a megfelelő feltételek biztosításával valósíthatók meg.: nyugodt légkör, megfelelő idő, megfelelő hely és megfelelő eszközök biztosításával. A fejlesztési feladatok megvalósulását nagymértékben befolyásolja az eszközök kiválasztása.

Nyugodt légkör: Az egész óvodai élet elengedhetetlen feltétele. Ennek érdekében nagyon fontos az együttélés alapvető szabályainak kialakítása. A természetes, hiteles, érzelemgazdag óvodapedagógusi magatartás fokozza a biztonságérzetet, segíti a gyermeket az eligazodásban. Ne legyen túl sok szabály, mert a túl sok felesleges szabály feszültséget, esetleg agressziót okoz.

Az idő fontos tényező, mert a játék alapvető tevékenység ezért erre kell a legtöbb időt biztosítani, legyen ideje az elmélyült játékokra. A nap folyamán a délelőtti és a délutáni játék egyenértékű.

A hely biztosítása a csoportszobában és az udvaron egyaránt fontos. Minden csoportszobában legyen tér a nagyobb mozgást igénylő játékokhoz is. Pl. dömperezéshez, kuglizáshoz, építéshez, konstruáláshoz, megfelelő asztalokon ábrázoláshoz, barkácsoláshoz, szerepjátékokhoz, kuckózáshoz. Legyenek állandó játszóhelyek, de legyen lehetőség a változtatásra a gyerekek játékától függően a felnőtt alakítsa változtassa a téri elrendezést. A kicsiknél több lehetőséget kell adni az egyéni kis pihenő vagy a búvó helyek létrehozásához. A csoport kialakításánál tehát figyelembe kell venni az életkorokat, az összetételt és az egyéni igényeket is. Az udvaron nagyobb a hely a mozgásos játékokhoz, de itt is fontos, hogy széleskörű tevékenységre legyen lehetőség.

Játékeszközök: Az egészséges óvodás gyermek szeret mozogni, ezért fontos, hogy a játék alatt is biztosítsunk a számukra a mozgáshoz szükséges eszközöket. A tornaszobából naponta bevihetünk egy – egy elemet, pl. zsámoly, mászógúla, pad, karika, stb.

Ezeket változtatva a gyermekek érdeklődésének megfelelően visszük be a csoportba. Legyenek különböző méretű építő, összerakó, konstruáló játékok, kirakók, kugli, különböző méretű gyöngyök és barkácsoló, ábrázoló eszközök, az udvaron is. A mozgásfejlődéséhez az eszközök biztosítása fontos, de szükséges hozzá még, hogy az óvodapedagógus tanítson a gyermekeknek mozgásos játékot az eszközökhöz kapcsolódva is és változatos tevékenységre legyen lehetőségük.

A szociális szerepjátékokhoz a nagyméretű tükörnek nagy jelentősége van, ami segítségével a gyermek megismeri külsejét, összehasonlítja másokkal, megfigyeli mozgását, mimikáját, stb. A családi szerepjátékokhoz nagyon fontosak a babák, mackók és az un. kellékek, mint pl. táska, szemüveg, kendők, stb. Legyenek öltöztető babák és hozzá évszaknak megfelelő ruhák. A főzéshez jó, ha igazi kisméretű edényeket adunk a gyermekeknek. A felnőttek munkáját

utánzó szerepjátékhoz is szükséges egy-egy kellék, vagy jelzés beszerzése, elkészítése. Pl.: orvosi táska, sofőr sapka, fodrászbúra, stb. Fontos szerepe van a funkció nélküli játéknak, mint pl. flakonok, dobozok, termények, stb.

Barkácsolásnál és a szabályjátéknál szükség van az óvodapedagógus irányító, segítő munkájára, részvételére. Itt a fejlesztési feladatokat is tudatosan lehet alkalmazni differenciált eszközök adásával, egyénre szabott segítségadással.

Funkciójátékok: A funkciójátékban (mint pl. az ujj-játékok, ügyességi játékok, gondolkodtató feladatok) a gyermek ismerkedik a testével, testi képességeivel, a tárgyakhoz viszonyított testhelyzetekkel. Nagyon fontos az óvónő jól artikulált kiejtése, mert ez nyújt a gyermek számára utánozható modellt. A gyermek itt éli át az alkotó beszéd első pozitív benyomásait, megnevezi a tárgyakat, dolgokat, jelenségeket, ezáltal beszédképességük és ritmusérzékük fejlődik.

Építő játékok: Tanulja és tapasztalja a rész – egész viszonyát, megtanul tervezni, szerkeszteni, fejlődik megfigyelő képessége, gondolkodása. Elősegíti a szem és kéz koordináció és a finommotorika fejlődését.

Szerepjátékok: A szerepjáték a szabad kifejezőjáték egyik formája. Nagy jelentősége van a gyermek személyiségfejlődésében, elsősorban szociális területeken. Megtanulja az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait, gyakorolja a társakkal való együttműködést, átéli az alá-fölérendeltségi viszonyokat. Képes lesz szabályokat létrehozni és betartani azokat. Ez a játék az egész szocializációs folyamatot elősegíti. Fejlődik képzelete, szervezőképessége, empátiája. A szerepjáték az igazi kommunikáció, a társak informálását és megértését is szolgálja. Kapcsolatuk alakításának elengedhetetlen része. A nyelvi nevelésben nagy szerepe van-e játékfajtának, hiszen a párbeszédet, a kérdés-felelet szituációkat gyakoroljuk és erősítjük meg a gyermekekben. A szerepjátéknál az óvodapedagógus nem irányít, nem javít, hanem segíti a játékhoz szükséges feltételek megteremtését. Ha látja, hogy elakadnak, akkor eszközt kínál, vagy készít, részt is vehet a játékban, ha a gyermekek kívánják és játszótárs tud maradni.

Kör- és mozgásos játékok: A gyermek szociális fejlődése szempontjából van nagy szerepe ezeknek a játékoknak. Népies tartalmukkal segítik a gyermek identitástudatának megalapozását, rajtuk keresztül ismerhetik meg a gyermekek a német szokásokat, hagyományokat is, amiket azután ápolni és gyakorolni tudnak.

Szabályjátékok:

Mozgásos: A gyermek tanulja érzelmeinek, indulatainak fékezését, a siker és a kudarc tűrését. Helyes magatartásformákat sajátít el, (türelem, kitartás, szerénység és eredményre törekvés).

Értelemfejlesztő: Szociális és értelmi fejlettséget feltételez, és ezek fejlesztését szolgálja. Fejleszti önuralmukat, türelmüket, toleranciájukat, kudarc-, és sikertűrő képességüket. Fejlődik logikus gondolkodásuk, és matematikai ismeretük.

A szabályjátékokat a nyelvi ismereteknek megfelelően választjuk és a gyermekek kívánsága szerint gyakoroljuk. A szabályjátékok hozzájárulnak a helyes kiejtés gyakorlásához és gazdagítják a gyermek szókincsét.

A beilleszkedési nehézségekkel és figyelemproblémával küzdő gyermekek szocializációjának támogatása az óvodai környezetben dramatikus, játékos és kreatív tevékenységekkel, módszerekkel, a gyermekek önkifejezésének fejlesztése játékon, bábon, mesén, kreatív tevékenységen keresztül.

A fejlesztő játékok alkalmazásánál kezdetben elengedhetetlen az óvodapedagógus kezdeményező szerepe, de néhány alkalom után a gyermekek már belső késztetésből játszanak a felnőttekkel és társaikkal egyaránt. A gyermek sokkal több játék befogadására képes, mint amennyit kezdeményezni tud. Ha irányítás közben nem sérti meg a felnőtt önállóságát, kreativitását, elgondolásait, akkor élménnyé válik a játék, érzelmeiket váltunk ki bennük.

10.2. A tevékenységben megvalósuló tanulás

A tanulás az óvodában folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, érzékszerveit foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

A tanulás formái az óvodában:

- Utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások kialakítása). A hátrányos helyzetű gyermekeknél nagyon fontos az önmaguk elfogadása és elfogadtatása. Ehhez kiváló eszköz a metakommunikációs játék. A

tekintet, a gesztus, a testmozgás, valamint az arcmimika összetevőinek felismerése, a gyermekek képzeletének, fantáziájának, kreativitásának fejlesztése. Ennek következtében a gyermekek felszabadultabbak, közlékenyebbek, nyitottabbak lesznek, oldódnak gátlásaik, szorongásaik, fejlődik figyelmük, kifejezőképességük

- spontán játékos tapasztalatszerzés
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati probléma- és feladatmegoldás
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozáson megvalósuló tanulás

A foglalkozásokat mindig egy adott téma köré építjük, amelynek feldolgozása általában egy hetet foglal magába, de ha az anyag bősége megkívánja és a lehetőségeink adottak, akár több időt is fordíthatunk az adott témára. A téma feldolgozása azt jelenti, hogy a hét folyamán lehetőség szerint az összes foglalkozási ágban (ábrázolás, ének-zene, irodalom, környezetismeret) feldolgozzuk az adott anyagot.

Óvodás korban a játék és a tanulás szoros kapcsolatban áll egymással. A játék a tanulás fontos formája.

A játék és a tanulás közös jegyei:

- Önkéntesség. (A tanuláshoz is akkor van sikere, ha a gyermeket is érdekli.)
- Aktivitás. (Előnyösek azok a tanulási- és játékfolyamatok, melyekben sok a meglepetés és a probléma megoldására való ösztönzés)
- Fantázia, kreativitás. (Mind a játékban, mind a tanulásban a jó ötleteknek nagy jelentőségük van)
- Felfedezés. (Lehetőségek biztosítása.)
- Ismétlés. (A jól begyakorolt dolgok később is megmaradnak)
- A tanultak alkalmazása. (Az ismeretek átvihetők más szituációkba is.)
- Szabályok. (A szabályokat a tanulásnál is meg kell ismerni és be kell tartani)

A felsorolt jegyek mind a spontán, mind a célzott játék és tanulás sajátjai. Ebből következik, hogy a tervezésnél és a megvalósításnál a következők a feladataink:

- A gyermekcsoport tapasztalatait és élményeit, amiket hetente és folyamatosan átélünk, komplexen és sokféle formában dolgozzuk fel.
- A tanulási folyamatokban figyelembe vesszük a feladatok nehézségi fokát, az életkori sajátosságokat és az egyéni sajátosságokat is. Kerüljük a túlterhelést.
- A gyermek spontán érdeklődését dicsérettel és elismeréssel erősítjük.

- A nagyobb gyerekek kitartási képességét megfelelő feladatokkal próbáljuk fejleszteni.
- A tanult ismereteket állandóan ismétljük, és tovább bővítjük.
- Figyelünk a gyerekek életkorának megfelelő tempóra, és elegendő időt biztosítunk a gyakorlásra.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások kialakítása). Arra törekszünk, hogy minél jobban kiteljesedjen a német nyelven történő kommunikáció. Az óvodapedagógus rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzeteket biztosít. A nemzetiség kultúrájából (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezzük meg a nyelvelsajátítást.

10.3. Verselés, mesélés

Az anyanyelvi és az irodalmi nevelés egymástól elválaszthatatlan.

Az irodalom örömforrás a gyermek számára, játék a nyelv sajátos elemeivel. (Ritmus, rím.) Ehhez a spontán tevékenységhez igen közel állnak a népi mondókák, dúdolók, csiklandozók, höcögtetők, tapsoltató és más játékok. Ezek adják a kisgyerekek első olyan érzéki élményeit, melyek a nyelven át a másik emberhez kötődnek, és őt magát is tevékenységre serkentik.

Az irodalmi nevelés szorosan összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, az énekkel, a mozgásos játékkal.

Az óvodás gyermek életkorának, világképének és szemléletmódjának megfelelő irodalmi műfajok: a vers és a mese.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Képi és konkrét formában tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról.

A jó mese olyan emberi kapcsolatokat, helyzeteket mutat a gyermek számára, melyek megértésére más eszközökkel ebben az életkorban nincs lehetőség.

A mese oldja a szorongást, segíti a belső képteremtés képességének kifejlődését. A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és /vagy ábrázolással történő ábrázolása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális, higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

Az irodalom kiválasztásánál és felhasználásánál figyelembe vesszük a gyerekek értelmi, érzelmi és nyelvi fejlettségét is. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A német nyelv megszerettetésében az irodalmi nevelésnek nagyon fontos szerepe van az óvodában. Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. A gyermekek többnyire nem értik a szavak jelentését, de megfogja őket ritmusuk, rímeik sorvégi összecsengése. A mondókák és versek gyakori ismételtetése az adódó alkalmakkor nagyban fejleszti a gyermek beszédképességét. Ezeknél a mondókáknál, verseknél nem a szavak jelentése a fontos, hanem a szavak összecsengése és a ritmus, amely örömet okoz a gyerekeknek. Az irodalmi anyagot többnyire a népköltészetből merítjük. A népköltészetben a dialektusnak és a „Mundart” -nak is helye van, melyeket a gyerekekkel ápolnunk kell. A verseken és mondókákon kívül a gyerekek szívesen hallgatnak mesét is. Olyan meséket választunk, melyeket a gyerekekkel el tudunk játszani, tehát dramatizálni tudunk. A sikeres nyelvi nevelést szolgálják még a képeskönyvek is, melyek átmenetet jelentenek a játékeszköztől a könyvekig.

A német nyelv kultúrkincséből egyéni repertoárt állítunk össze.

Esztétikus, figyelemfelkeltő, természetes anyagokból készült eszközöket alkalmazunk; így a nemzetiségi sajátosságokat is kiemeljük.

10.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A játék mellett az ének is a gyermek egyik elemi megnyilvánulása, amely örömet okoz neki. Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Fejleszti a gyerekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét. A gyermekdalok ritmusából fakadó harmonikus mozgás elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését.

A néphagyomány és a művészi értékű gyermekdalok felébresztik a gyermek zenei érdeklődését, és hozzájárulnak a zenei műveltség megalapozásához. A zenei élmény serkenti

a gyerekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, alkotókedvét, miközben fejlődik zenei emlékezetük, képzeletük és esztétikusan formálódik mozgásuk. Feladatunk a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, a tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése. A gyermek az óvodában is, otthon is saját kedvére énekelget, néha csak dallamrészleteket, kitalált szövegeket, nem pontosan követve a hallott éneket. Ösztönös alkotásvágya gyakran nyilvánul meg ének-beszéd formájában, melynek során a már többször hallott, jól ismert dalok dallamfordulatait használja fel. Ezért kell, hogy legyen minél több alkalma arra, hogy ösztönös alkotó hajlama kibontakozzon. A zenei nevelés nem korlátozódik csupán a foglalkozásokra. A gyerekek a nap folyamán is szerezhetnek zenei élményeket: játék közben dúdolgatnak, énekelgetnek, ugyanakkor zörejeket és hangokat is hallanak. A foglalkozásokon ezeket a tapasztalatokat tudatos fejlesztéssel megerősítjük, rendezzük.

A zenei nevelésnek nagy szerepe van a nyelvi nevelésben is.

A körjátékokat a népi kultúrából választjuk. Előnybe részesítjük a népies tartalmú, könnyen énekelhető, egyszerű dallamú és ritmusú dalokat, amikhez egyszerű és harmonikus mozgás párosul.

A gyermek- és népdalokat a gyermek hangkészletének, és nyelvi tudásának megfelelően választjuk. A gyermek közvetlen környezetében előforduló hangok és zörejek is fejlesztik a gyermek zenei érzékét, ezeket a gyermek megfigyeli és megtanulja jelentésüket.

A felhasznált zenei anyag állandó ismétlése és gyakorlása megerősíti a gyermekekben a biztonságérzetet. A körjátékoknak, melyeket a gyerekek együtt játszanak, a személyiség fejlesztésében is jelentős szerepük van. Az együttes játék során a gyerekek személyes kapcsolatba kerülnek egymással, megtanulják a játékszabályokat és játék folyamatokat, melyek biztonságérzetet adnak a gyerekeknek.

A zenei nevelésben fontos az óvónő jól artikulált kiejtése, és a tiszta énekhang. A gyermek- és népdalok, amiket az ünnepekre tanulunk, ünnepi hangulatukkal segítenek a nyelvi feladatok megoldásában, és hozzájárulnak a szókincs bővítéshez is.

Fontos szerepet játszanak még a ritmus-zenei feladatokhoz tartozó fogalmak, mint: halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú, stb., amikkel a nyelvi helyzeteket érthetőbbé tudjuk tenni. Az óvónő a beszédét egyértelmű jelekkel, mimikával kíséri. Természetes előadásmódja fejleszti a gyermek utánzó és alkotóképességét.

A zenei nevelésnek nagy szerepe van a nyelvi nevelésben is. A német zenei anyag kiválasztásánál a következő kritériumokra kell figyelniük:

- A körjátékokat a népi kultúrából választjuk. Előnybe részesítjük a népies tartalmú, könnyen énekelhető, egyszerű dallamú és ritmusú dalokat, amikhez egyszerű és harmonikus mozgás párosul.
- A gyermek- és népdalokat a gyermek hangkészletének, és nyelvi tudásának megfelelően választjuk.
- A gyermek közvetlen környezetében előforduló hangok és zörejek is fejlesztik a gyermek zenei érzékét, ezeket a gyermek megfigyeli és megtanulja jelentésüket.
- A zenehallgatáshoz kiválasztott dalokat a népköltészetből gyűjtjük össze, és lehetőség szerint ápoljuk a „Mundart”-ot is.

A népi kultúra ápolása során kialakul a gyermekben a kettős identitástudat. Valamennyi körjátékban, amit a gyerekek szívesen játszanak és ismételnék, a helyes kiejtést is nagyszerűen és sikeresen tudjuk gyakorolni. A zenei nevelésben fontos az óvónő jól artikulált kiejtése, és a tiszta énekhang. A gyermek- és népdalok, amiket az ünnepekre tanulunk, ünnepi hangulatukkal segítenek a nyelvi feladatok megoldásában, és hozzájárulnak a szókincsbővítéshez is

10.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, hajtogatást, ragasztást, nyomdázást, agyagozást, batikolást, vágást, barkácsolást, építést, konstruálást, szövést, fonást, varrást, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel való ismerkedést és az esztétikus környezettel való ismerkedést. A gyermeki alkotás által formálódnak a gyermek képzetek, gazdagodik élmény-, és fantáziaviláguk, fogalmaik tartalmasabbá válnak. Az építő, ábrázoló, alakító tevékenység segíti a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképeségek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér- forma- és színeképzetek kialakulását, gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakulását. Megismerteti a gyerekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelveivel. Fejleszti az eszközök használatának, karbantartásának szokásait, a munkaszervezés képességét.

A mindennapi óvodai életben lehetőséget biztosítunk, hogy az alkotáshoz szükséges eszközök elérhető helyen legyenek a gyermekek számára, ezzel segítjük a szabad alkotás, kreativitás és tehetség kibontakoztatását.

A tevékenységek megszervezéséhez alapot nyújthatnak a négy őselem (tűz, víz, levegő, föld), az évszakok, ünnepek, a világ tárgyai, eseményei, a természet szépségei.

Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermek alkotókedve, teljes önállóság szükséges és lehetőség, hogy bármikor kipróbálhassa képességeit.

Feladataink:

- Feltételek megteremtése a gyermek ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Képi gondolkodásuk fejlesztése.
- Az egyes gyermekek közötti képességbeli különbségek tekintetbe vétele.
- A tevékenység vágyának felkeltése a gyerekekben az ábrázolás anyagaival, eszközeivel: biztosítjuk élményeik, fantáziájuk és megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét.
- A szabadidős, illetve a kötött ábrázolás tárgyi, hangulati feltételeinek biztosítása.
- Az esztétikus környezet felismerésére és kialakítására való képesség kibontakoztatása. (természetes, jó minőségű anyagok használata, csoportszoba rendjének megtartása, mértéktartó díszítése)
- A gyermekmunkák értéként való kezelése.
- Az adott foglalkozás témájának, technikájának érthető jelzése a gyermek számára.
- Az irányításnál igazodnunk kell az egyes gyerekek fejlettségi szintjéhez, a tervezett feladatot nem „minden áron” valósítjuk meg, figyelembe vesszük a váratlan helyzeteket.
- Ösztönözzük a szülőket, hogy a gyermekek otthon is kapjanak lehetőséget az ábrázolásra, kész alkotásaikat őrizzék, becsüljék meg, örüljenek neki, tevékenykedjenek együtt a gyermekkel.

Az ábrázoló tevékenység az óvodáskorú gyermek egyik fontos kifejezőeszköze. Biztosítanunk kell a gyermeknek azt a technikai segítséget, amivel az elképzeléseit legjobban ki tudja fejezni.

Az ábrázoló tevékenység sokféle lehetőséget ad a német nyelv használatára, de a technikai lépések első bemutatása mindig magyarul történik, a későbbiekben már németül adjuk az utasításokat. A kommunikáció egyik lehetősége, melynek során a német nyelvet gyakorolhatjuk, gazdagíthatjuk.

10.6. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A 3-6 éves korosztály lételeme a mozgás, a gyermekeknek erős belső késztetésük van a mozgásra. Ez a kor a motoros aktivitás sokoldalú megnyilvánulásának korszaka. A gyermekeknek mozgásigényük kielésére megfelelő helyet, eszközt és időt teremtünk. Így megismerik saját fizikai képességüket, fejlődik cselekvő- és feladatmegoldó képességük, erősödik a szép mozgás iránti vonzalmuk. Fejlődnek testi képességeik, ügyességük, gyorsaságuk és állóképességük. Feladatunk, hogy bátorítást, biztatást nyújtsunk. Így lesz a gyermekek számára a mozgás öröm, ami megfelelő motivációs bázist teremt a további próbálkozásaikhoz.

Testi nevelésünk célja:

- A gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése.
- Életkorilag a legmegfelelőbb tevékenységi forma kiválasztása.
- A tervszerű, rendszeres mozgás.
- A mozgás szeretetére épülő életmód megalapozása.
- A gyermek életkorának és egyéni adottságainak megfelelő mozgásformák szervesen épüljenek bele tevékenységrendszerünkbe.

Feladatunk:

- A mozgás célzott fejlesztése.
- A motoros képességek és mozgáskészségek fejlesztése.

A képességfejlesztést főként testnevelési foglalkozásainkon, mindennapos tornáinkon és szabadidőben valósítjuk meg. A fejlesztésnél a fokozatosság, a rendszeresség, differenciálás és az intenzitás kerül előtérbe. Mozgásfejlesztésünkben a következő feladatokat határoztuk meg, figyelembe véve azt, hogy a gyermekek spontán mozgásfejlődésen mennek át.

Mozgásfejlesztési feladataink:

- A test fejlesztése a szervezet általános, sokoldalú képzésével.
- A vázizomzat erősítése.
- Motoros képességek fejlesztése
- Mozgásműveltség kialakítása.
- Játék és versenyigény felkeltése.

Az óvodai testnevelés legértékesebb része a játék. A testnevelési játékok során koncentráltan megvalósítjuk a gyermekek természetes mozgásformáinak gyakorlását (mászás, kúszás, csúszás, járás, futás, ugrás, dobás), melynek segítségével fejleszthetjük motorikus képességeiket, és ezen keresztül egész személyiségüket. Természetesen az egyes gyermekek között jelentős különbség van képességeik szintjében, ezért a foglalkozások tervezésében arra kell törekednünk, hogy ki-ki saját képességének megfelelő szintű feladatot gyakorolhasson. Differenciálunk a végrehajtás tempójában, mennyiségében, és a segítségadás mértékében. Megengedjük a gyermekeknek egy adott tornaszeren a mozgásválasztást, kötetlen játékot.

A differenciális lehetőségek érvényesek a mindennapi testneveléseinkre és mozgásos szabadidős programjainkra egyaránt. A már meglévő feltételeinket úgy alakítjuk, hogy az megfeleljen játék és mozgásigényüknek. Engedjük a gyerekeket szabadon mozogni, jó idő

esetén a szabad levegőn, az udvaron. A gyermekek ötleteik alapján saját mozdulatokat, mozgássorokat találnak ki, így fejlődik kreativitásuk.

Az udvari mozgás gazdagítása segíti a komplex mozgásfejlesztést:

- Mászóka
- Fogócska
- Futójátékok
- ügyességi játékok
- labdajátékok

A német nyelvű szakkifejezéseket és a német nyelvű utasításokat fokozatosan kezdjük alkalmazni. A gyakorlatokat mindig szemléltetjük, együtt tornázunk a gyerekekkel, hogy ne alakuljon ki bennük félelemérzet a meg nem értés miatt. Így a nyelvképzés természetesen, érdekesen, sokoldalúan és tervszerűen valósul meg. Nagyon fontos a sok játék, gyakorlás és ismétlés, amely növeli a gyermekek biztonságérzetét. A különböző népi elemekkel átszőtt mozgásos játékok (fogócskák, bújócskák, ugráló játékok) is nagyszerű lehetőséget adnak a nyelvi nevelésre. A játékok szabályait akár hetente variálhatjuk, így gyarapíthatjuk a gyermekek szókincsét is. Az optimális mozgásfejlesztés megköveteli a mozgáslehetőségek maximális és spontán kihasználását. A napirend kialakításánál azonban arra is figyelünk, hogy elkerüljük a gyermekek túlterhelését. Fontos feladatunk elérni azt, hogy a gyermek örömmel vegyen részt a mozgásban.

10.7. A külső világ tevékeny megismerése

A környezettel való megismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Általa a gyerekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. Segíti a gyerekek irányítottan és spontán szerzett tapasztalatainak feldolgozását. Fejleszti megfigyelőképességüket, képzeletüket, gondolkodásukat, emlékezetüket.

A környezettel való megismerkedés közben alakul ki a gyermek társas magatartása, fejlődik beszédmegértő és nyelvi kifejezőképessége. A gyermek a természeti és társadalmi környezetéből szerzett ismereteit játékában felhasználja, folyamatosan gyakorolja, munkatevékenységében alkalmazza.

A külső világ tevékeny megismerésének célja:

- A gyermek ismerje meg közvetlen környezetét.
- Juttassuk minél több tapasztalathoz az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből életkoruknak megfelelő szinten, ezáltal teljes biztonságban tájékozódjanak, és igazodjanak el környezetükben.
- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.

A környezet megismerése áthatja a gyermek életét, az óvodai tevékenység egészét. Tervezés közben a környezet megismerésére nevelés céljából, a helyi adottságokból kell kiindulnunk. Elsősorban olyan feladatokat kell terveznünk, amelyeknek megoldásához a gyermekek cselekvő együttműködésére van szükség. Témaválogatás közben a lakóhely és a lakókörnyezet sajátosságaihoz igazodunk. Ünnepek és hagyományörzés formájában közvetítjük a nemzeti és nemzetiségi kultúra értékeit, hagyományait.

A környezet megismerésére nevelés speciális területe az alapvető matematikai relációk megismerése, gyakorlása, mely a megfigyelések, tevékenységek során valósul meg. Ezeken a relációkon keresztül alakítjuk, és fejlesztjük a gyermekek gondolkodását. A gyerekek megtanulnak osztályozni, rendezni, hozzárendelni, megkülönböztetni, összehasonlítani, becsülni és mérni.

Természeti és társadalmi környezetünk elválaszthatatlan egymástól, összefüggnek egymással.

A tudatos fejlesztésben összetetten jelentkezik:

- A környezet megismerésére nevelés
- Az irodalmi nevelés
- A vizuális nevelés
- A matematikai nevelés
- Az anyanyelvi nevelés
- Az egészséges életmódra nevelés

Feladataink, céljaink:

- A gyermekek szeressék meg az óvodát, majd ismerkedjenek meg az óvoda környezetével.
- Megfigyeljük az évszakok szépségét, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit.
- Leveleket, terméseket, az évszakra jellemző képeket gyűjtünk

- Séták során gyakoroljuk a helyes közlekedést, megismerkedünk a közlekedési eszközökkel, elemi szabályokkal
- Természetes környezetben figyeljük meg a háziállatokat, lehetőség szerint a vadállatokat is.
- Növényeket csíráztatunk, gondozunk a csoportokban kialakított élősarokban.
- Sétáink során szerzett tapasztalatainkat megbeszéljük, fejlesztjük a gyermekek szókincsét, nyelvi kifejező képességét.
- Megláttatja az összefüggéseket, az ok-okozati viszonyokat
- A környezet megismerése közben matematikai ismeretek birtokába is jutnak a gyerekek, a matematikai fogalmakkal természetes módon ismerkednek meg.
- Ismerjék fel a mennyiségi, alaki, nagysági és térbeli viszonyokat, fejlődjön tér-, és síkmértani fogalmuk. Irányok gyakorlása.
- Halmazok összemérése, elemek párosítása; több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetése, gyakorlása, tapasztalatszerzés síkmértani formákról, rész-egész viszonyok felfedeztetése. Mérések különböző egységekkel.
- Számfogalom előkészítése, megalapozása 10-es számkörben játékos szituációkkal a környezet megismerésére építve.
- Megismerteti a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét
- Környezetbarát szokások megalapozása, pl.: takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás
- Környezettudatos magatartásformálás megalapozása, alakítása

Sétáink során megfigyelhetjük:

- Az évszakok változásait.
- Az időjárás változásait és ezek hatását (öltözködés, különböző játékok a szabadban).
- A háziállatok életét.
- A kerti és mezei munkákat.
- Az erdei állatok életét, az erdőt.
- A közlekedést.

Folyamatosan gyűjtjük a természet kincseit, számlálgatjuk, tulajdonságaik szerint válogatjuk. A séták, kirándulások jó alkalmat adnak a gyermek- óvónő személyes beszélgetésére. A kérdésekre, a gyermek különböző megnyilvánulásaira rögtön tudunk reagálni. A gyerekek

egymással is meg tudják osztani tapasztalataikat, megfigyeléseiket. A gyermek érdeklődését mindig a megfigyelés irányába tereljük. A közös megfigyelések alkalmával éreztetjük a természet szépségét, bemutatjuk a környezetvédelem szerepét az ember és minden más élőlény szempontjából.

A csoportszobában mikrocsoportos foglalkozásokat tartunk, differenciált feladatadással készíthetjük a gyerekeket a tevékenységre.

A környezet megismerésére nevelés a nyelvi neveléssel szorosan összekapcsolható. A nyelvi feladatok összhangban vannak a gyermek mindennapi tapasztalataival, megfigyeléseivel. A szókincsgyarapítás és a nyelvi képességek fejlesztése a következő témákban valósul meg:

- A gyermek közvetlen környezete.
- A gyermek és a természet.
- A gyermek és távolabbi környezete.

A környezet megismerésére nevelés további feladata a helyi hagyományok, szokások és a népi kultúra megismertetése, értékeinek megóvása. Elsősorban a családra, szűkebb társadalmi környezetre támaszkodva tudja az óvoda ezt a feladatát megvalósítani. Így alakíthatjuk ki a gyermek identitástudatát.

A különböző környezeti témakörök jó lehetőséget nyújtanak arra, hogy gyarapítsuk gyermekeink szókincsét pl.: évszakok, hónapok, napok; közlekedési eszközök; állatok, növények; család, ünnepek; testrészek, érzékszervek.

Az alapvető matematikai relációk megismerése során, lehetőség nyílik a matematikai fogalmak német nyelvű gyakorlása is, mely a környezeti megfigyelések, tevékenységek során is megvalósulhat. Ezekkel a feladatokkal fejlesztjük a gyermek nyelvismeretét, mint pl. nagy-kicsi, hosszú-rövid, több-kevesebb, stb.

10.8. Munka jellegű tevékenységek

A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű tevékenység és cselekvő tapasztalás. Az életre való felkészítést, és a személyiség fejlesztését szolgálja. A munkavégzés rendszeresen és folyamatosan épül bele a mindennapokba. A munkafolyamatok, amiket rendszeresen gyakorolunk, fejlesztik a gyermek önállóságát, szervezőképességét. A nap folyamán a gyermekcsoportokban minden alkalmat kihasználunk, amelyekben a gyermek hasznos tevékenységet végezhet. Minden munkafajta bevezetése hosszú átmenettel valósítható meg, sok-sok gyakorlással. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést igényel, és a gyermek fejlettségétől függően értékeli az elvégzett munkát. A

gyerekek lehetőséget kapnak, hogy az egyszerű munkafolyamatokban részt vegyenek, motiválnunk kell őket az együttműködésre. Ezen keresztül tanulnak meg tervezni, és helyes sorrendet felállítani a szervezésben. Ha a munka célja a gyermek számára csábító és elérhető, a hasznos tevékenység öröme mellett lelkiismeretességet és kitartást is szerez.

A munkafajták a következő témákhoz kapcsolódnak:

- Testápoláshoz és a személyes szükséglet kielégítéséhez (öltözködés, fogmosás, kézmosás, fésülködés, önkiszolgálás)
- Csoporttal kapcsolatos munkákhoz (rendrakás, terítés, játék- és munkaeszközök rendbe tétele, növények ápolása, munkafolyamatok levezetése.)
- Egyéni megbízatások.
- Gyümölcssaláta készítéséhez (Minden héten azon a napon, amikor testnevelés foglalkozás van, gyümölcssalátát vágnak a gyerekek. Az alapanyagot, minden héten más gyermek hozza. A gyümölcssalátát az ebéd után, desszertként fogyasztják el a csoportok.)

A tevékenységekhez az utasításokat az egyes gyermekek nyelvismeretéhez mérten németül adjuk.

11. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

11.1. A fejlődés jellemzői

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére 6-7(8) éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

a) testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Teste arányosan fejlett teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatát, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a betűket; végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogosközlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A gyermekek szeressék a német nyelvet. Örömmel és bátran használják mindennapokban, a foglalkozásokon és szabadidős tevékenységek során. Értsék és tudják alkalmazni az óvodapedagógus utasításait.

Rendelkezzenek egy bizonyos passzív szókinccsel, fejlettségi szintjüknek megfelelően akár aktívvál is.

Ismerkedjenek meg a német nemzetiségi kultúrával, hagyományokkal.

Alakuljon ki identitástudatuk.

Az óvodai kétnyelvű nevelés jól alapozza meg a további iskolai nyelvtanulást.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

11.2. A gyerekek fejlődésének követése, elemzése:

A fejlődési napló alkalmas a fejlődési folyamat követésére, a lemaradások, eredmények, egyénnek szóló feladatok meghatározására. Vezetése kötelező. Első bejegyzés az óvodába kerüléskor történik, amit megelőz a családlátogatás is. Az ott szerzett tapasztalatokat is bejegyzi az óvónő.

A fejlődési napló szempontsora:

1. A gyermek anamnézise

2. A gyermek fejlődésének mutatói

➤ *Önállóság fejlődése*

- önkiszolgáló munka (öltözködés, étkezés, testápolás)
- egyéni igények, jellemzők

➤ *Játék, szociális magatartás, érzelem, akarat*

Játék:

- a gyermek élményanyaga,
- a játék fejlődése, fajtái, sajátossága
- együttműködés a játékban
- a gyermek helye a játszócsoportban
- érzelmi megnyilvánulások

Szociális magatartás:

- önállóság, (bátorság, magabiztosság, szabályok betartása, stb.)
- kapcsolatteremtő – képesség
- beilleszkedés
- együttműködés a tevékenységekben (kitartás, fegyelmezettség, baráti kapcsolatok)

➤ *Kommunikációs képesség*

- beszédhallás
- beszédértés
- hangok ejtése, szókincs
- mondatszerkesztés
- folyamatosan összefüggő beszéd, önálló történet elmondása

➤ *Kognitív képesség*

- vizuális észlelés (vizuális zártság – hiányos képek, időrendiség, ritmus)
- alaklátás és formaállandóság (alak, forma, méret, szín, rész-egész viszony)
- tapintásos felismerés
- téri tájékozódás (oldalosság, irányok, viszonyok)
- keresztcsatornák fejlődése
- észlelt összefüggések verbális megfogalmazása
- gondolkodási műveletek
- verbális, vizuális memória és a figyelem tartóssága, terjedelme

➤ *Motoros képesség*

- nagy mozgások fejlődése (tempója, ritmusa, iránya)
- finommotorika
- szem-kéz, szem-láb koordináció

- kezesség
- testséma fejlődése /testrészek ismerete, oldaliság, elülső és hátulsó rész, függőleges zóna)
- testrészek mozgatása

A fejlődési napló vezetésével el kell érni, hogy

- minden óvónő tudja, melyik gyereket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön
- az egyes gyerekeknek tervezett feladat a gyermek ismeretében tudatos, pontos, képességfejlesztő legyen
- az óvónők felelősséget érezzenek, felelősséget vállaljanak minden gyermek, minden területen (érzelem, szocializáció, stb.) történő fejlődéséért.

3. Szakértői bizottság vizsgálata esetén a vizsgálat megállapításai, fejlesztési terve

4. A szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket

11.3. Az értékelés formái:

A gyermeket folyamatosan megfigyeli az óvónő, a gyermek viszonyulását a közösen végzett tevékenységben. Közben tárgyilagosan tájékoztatja a szülőt gyermeke fejlődéséről. Amelyik gyermeknél probléma adódik a fejlődés területén, közösen próbálnak megoldást találni a családdal. Ha az együttnevelés területén szakember segítségét is javasoljuk, a szülővel előzetes egyeztetés után utaljuk a gyermeket a Nevelési Tanácsadóba.

Mindig a gyermek képességeinek és akaratának függvényében biztosítjuk az önállóság lehetőségét, és nem időhöz vagy korhoz kötötten. Programunk tartalmazza, hogy mit teszünk a gyermekek fejlesztése érdekében, a csoportnaplóban pedig a csoport fejlettségi szintjére lebontva tervezi meg az óvodapedagógus, hogy hogyan valósul meg a csoportjában a nevelési feladat. Nevelési tervet egész évre tervezzük, ciklusokra bontva. A ciklusok végén értékelést készítünk.

A fejlesztés minden óvodapedagógus feladata, ezért a nevelőtestület minden tagjának együttműködésben kell dolgoznia. Nagyon fontos az információcsere, a különböző javaslatok, vélemények, észrevételek felszínre kerülése és azok közös megvitatása. Csak így tudjuk a továbblépés helyes irányát meghatározni.

Intézményünk legfontosabb feladata, hogy nevelő-oktató tevékenységéből fakadóan a szülők igényeit messzemenően figyelembe vegye és a lehetőségekhez képest kielégítse. Véleményük, elégedettségük, igényeik alakulása nagymértékben meghatározhatja intézményünk jövőjét.

A gyerekeknek elsősorban a jól felkészült pedagógus tudja biztosítani a fejlődésükhöz szükséges játékos, barátságos környezetet, ahol biztonságban és szeretetteljes légkörben történik fejlesztésük.

Intézményünk fontosnak tartja a pedagógus és dajka munkatársak tevékenységének összehangolását

12. Az iskolába való beíratás feltételei:

Az óvodai nevelés keretében történő személyiségfejlesztés eredményeképpen válik a gyermek alkalmassá arra, hogy az iskolai tanulmányait megkezdje.

- megfelelő életkor
- óvodai szakvélemény
- szülői hozzájárulás

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 6. életévét betölti legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a kormányhivatal a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek 6 éves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.

Záró rendelkezések:

1. Az intézmény *Pedagógiai Programját* az óvodavezető készíti el a vezető helyettessel és a nevelőtestület fogadja el.

2. A *Pedagógiai Program* azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése szükséges.

3. A *Pedagógiai Program* nyilvános.

4. A *Pedagógiai Program felülvizsgálatának rendje:*

Minden tanévben a tanévzáró nevelőtestületi értekezleten történik, ahol, ha kell elvégezzük a szükséges módosításokat. A módosításokra javaslatot tehetnek: óvodapedagógusok, szülők.

A *Pedagógiai Program* módosítását törvényi előírások is megkövetelhetik.